

B&D Group

Programski paket za vođenje knjigovodstva SUR i/ili SZR SUZaR V6.xx

UPUTSTVO ZA KORIŠĆENJE

Uputstvo je ažurirano zaključno sa verzijom V 6.21

© B&D Group Jugoslavija

1. Namena programskog paketa

Programski paket **SUZaR V 6.xx** (u daljem tekstu program) predstavlja idealan softver za vođenje knjigovodstva SUR (samostalne ugostiteljske radnje) i/ili SZR-a (samostalne zanatske radnje), bez obzira da li je potrebno voditi jedan SUR/SZR ili više (primena u slučaju korišćenja u agenciji za vođenje knjigovodstva). Program za vođenje knjigovodstva SUR/SZR-a **SUZaR V 6.xx** omogućava vođenje knjigovodstva za neograničen broj nezavisnih ugostiteljskih i/ili zanatskih radnji, prostim otvaranjem i izabiranjem radnji iz menija unutar samog programa. Prilikom otvaranja nove radnje određuje se vrsta radnje (SUR ili SZR) i jedan od mogućih načina knjiženja – iz kalkulacije ili iz radnog naloga. Ovim je obezbeđeno da za otvaranje nove prodavnice nije potrebna intervencija programera. Program je pisan tako da je izuzetno fleksibilan na promene pravila poslovanja od strane države. Namenjen je za jednokorisnički ili rad u računarskoj mreži.

2. Potrebna konfiguracija računarskog sistema

Program se može koristiti na svim standardnim konfiguracijama personalnih računara (PC). Program radi pod Microsoft operativnim sistemima MS DOS (od verzije 5.00), MS Windows 95, 98 i XP. Da bi mogao ispravno da funkcioniše, računar, pored ostalog, mora raspolagati:

- 100 MB slobodnog prostora na HDD-u
- minimalno jednim COM port-om (za povezivanje samo sa fiskalnom kasom) odnosno 2 COM port-a (za istovremeno povezivanje fiskalne kase i bar kod čitača).

Ovaj program po instalaciji sam zauzima oko 3 MB prostora na hard disk-u, ali *radi ispravnog funkcionisanja, zahteva najmanje 50 MB slobodnog prostora na particiji hard diska na kojoj je instaliran !*

Preporučena konfiguracija podrazumeva Pentium računar, ocesorom, barem 16 MB RAM memorije i color monitor-om.

Program može da radi u jednokorisničkom ili mrežnom okruženju u Novell Netware i MS Windows mrežama.

3. Instalacija programa

Program se distribuira preko Internet-a, na CD-u ili 3,5' disketi u vidu jednog samoraspakujućeg exe fajla. Instalaciju je preporučljivo **pokrenuti iz čistog DOS-a** (u Windows-u 95 i 98 program steba startovati iz MS DOS mod-a a ne iz MS DOS Prompt-a). Po "dizanju sistema", potrebno je uraditi sledeće:

1. Presnimite fajl SZR6xx.EXE u neki privremeni direktorijum (na pr. C:\TEMP) i startujte ga. U pitanju je samoraspakujući fajl koji će raspakovati sve fajlove potrebne za instalaciju. U istom privremenom direktorijumu startujte SETUP.BAT ili INSTALL.BAT. Posle toga pratite instrukcije programa za instalaciju ispisane na ekranu. Unesite podatke na koga registrujete program i serijski broj instalacije.

AKO NISTE DOBILI SERIJSKI BROJ REGISTRACIJE OD PROIZVODJACA I ZELITE DA KORISTITE DEMO VERZIJU PROGRAMA, KAO SERIJSKI BROJ UKUCAJTE XXXXXXXXXXXX. VALIDAN SERIJSKI BROJ ĆETE DOBITI OD PROIZVODJAČA PRI REGISTRACIJI PROGRAMA.

2. Kada ste uneli ove parametre, putanju gde želite da instalirate program, kao i podatke pod kojim programskim okruženjem radite program se automatski instalira.

Pod tačkom 1. možete mesto SETUP da otkucate i INSTALL.

Instalaciona procedura automatski podešava konfiguracione datoteke **config.sys** i **autoexec.bat** koji se nalaze u root direktorijumu (folder-u) C: particije hard disk-a.

U fajlu **config.sys** upisuje se linija:

```
FILES=90
```

Ako postoji linija files sa većim brojem od 90, ona neće biti promenjena, a ako je broj manji biće povećan na 90.

U fajlu **autoexec.bat** upisuje se linija:

```
SET CLIPPER=F85
```

Ako postoji linija SET CLIPPER sa pridruženim parametrom F manjim od 85 broj će biti prilagodjen, a ako je parametar veći ili 90 linija neće biti promenjena.

*Pre promena stari fajlovi **autoexec.bat** i **config.sys** se snimaju u istoimene fajlove sa ekstenzijom **bid**.*

Pri upotrebi sa operativnim sistemom Windows XP, može biti potrebno da ove izmene uradite ručno u fajlovima autoexec.nt i config.nt koji se nalaze u direktorijumu /windows/system32.

4. Upgrade na nove verzije programa

B&D Group redovno distribuira nove dopunjene verzije programa putem e-mail-a, disketa ili direktnim uključivanjem na računar korisnika preko modema.. Prva dva metoda zahtevaju od korisnika poštovanje određene procedure.

Kao update fajl distribuira se samoraspakujući kompresovan exe fajl (na primer sa nazivom S.EXE), u kome se nalaze fajlovi:

- NEW.!!! – fajl sa spiskom izmena za svaku verziju;
- S.EXE – nova verzija programskog modula SuZaR;

Fajl S.EXE je potrebno presnimiti u folder sa programom (C:\SZR) i startovati ga.

Pre update-a baza pozovite službu tehničke podrške.

U slučaju bilo kakvih problema pri korišćenju programa B&D Group obezbeđuje podršku korisnicima na više načina:

- Publikovanjem podataka bitnih za korisnike na sajtu B&D Group na adresi www.BiD.co.yu;
- Davanjem pomoći korisnicima putem e-mail-a. E-mail-ove za pomoć slati na postmaster@BiD.4mg.com;
- Direktnim kontaktom na telefone 064/1183-089 i 064/1219-005 svakog dana sem nedelje od 8 do 20h (nedeljom od 10 do 15h).

5. Početak rada

Program je instaliran na disku u poddirektorijumu (podfolder-u) SZR direktorijuma (u daljem tekstu folder) koji ste uneli prilikom instalacije. Ako niste unosili nikakav put za instalaciju programa, program će biti instaliran u folder-u C:\SZR.

Program startujete tako što u direktorijumu programa otkucate STR i pritisnete taster <Enter>;

Po aktiviranju programa na ekranu se pojavljuje ekran u kome postoji samo jedno polje u koje treba upisati vaše korisničko ime - šifru čija je svrha da onemogući neovlašćen pristup programu i podacima koji se u njemu nalaze i omogući eventualno prepoznavanje identiteta korisnika koji je sproveo određene izmene u podacima . Pri prvom startovanju programa potrebno je upisati glavnu šifru i pomoću nje definisati korisničke šifre koje se koriste pri svakodnevnoj upotrebi programa. Sve šifre u programu je moguće izmeniti, pa i glavnu šifru.

Za opis ovih postupaka kontaktirajte podršku za korisnike.

Pri ukucavanju korisničkog imena na ekranu se ne ispisuju slova ili brojevi tako da je mogućnost da neko drugi sazna vaše korisničko ime smanjena na minimum. Posle ukucanog korisničkog imena potrebno je da pritisnete taster <Enter>. Ako ste slučajno pogrešili računar automatski izlazi iz programa.

Korisničkom imenu se dodeljuje jedan od 10 različitih nivoa pristupa programu tako da je sa znanjem određenog korisničkog imena moguće uraditi samo dozvoljene radnje. Pri prvom startovanju programa potrebno je uneti i knjigovodstvenu godinu za koju radite knjigovodstvo <Enter>. Pri svakom sledećem startovanju ovo neće biti potrebno.

6. Odabir prodavnica – osnovni meni

Osnovni meni se pojavljuje odmah posle ukucanog ispravnog korisničkog imena i podeljen je na nekoliko delova koji sadrže bitne informacije:

- U gornjem delu ekrana nalaze se navedeni tasteri koji služe za pozivanje korisničkih funkcija programa – dodatnih sadržaja programa;
- U sredini ekrana nalaze se opcije osnovnog menija i to:
  1. OBRADA POSTOJEĆIH S.Z.R./S.U.R.
  2. OTVARANJE NOVE S.Z.R./S.U.R.
  3. OSVEŽ.PODATAKA O PRODAV.
  4. REZERVNO SNIMANJE PODATAKA
  5. KRAJ
- U donjoj polovini ekrana su podaci o firmi koja je napravila i instalirala ovaj programski paket tj. o nama (adresa, broj tel. i dr.);

- Na liniji u dnu ekrana ispisuju se kratki opisi svake opcije koja je tog trenutka osvetljena.

Kretanje kroz menije programa se obavlja pomoću kursorских tastera tj. strelica gore, dole, levo i desno koji se nalaze između alfanumeričke i numeričke tastature . Željena stavka menija se odabira tako što se kursor pomoću strelica dovede na željenu opciju i pritisne taster <Enter>, a za povratak jedan korak unazad koristi se taster <Esc>.

Osim ovih gore pomenutih tastera u glavnom meniju je pritiskom na sledeće tastere moguće dobiti još neke sadržaje:

Taster	Dejstvo
<F1>	startuje on line pomoć;
<F2>	prikazuje grafički ekran sa satom preko celog ekrana;
<F3>	prikazuje sat sa izgovaranjem trenutnog sistemskog vremena;
<F4>	startuje digitron;
<Alt>+<R>	daje podatke na koga je program registrovan i serijski broj programa;
<Ctrl>+<5> na num tast.	daje registracioni broj diskete sa koje je instaliran program;

1.Obrada postojećih S.Z.R./S.U.R.

Opcija 1. Obrada postojećih SZR/SUR služi za odabir radnje sa kojom želimo da radimo iz spiska definisanih SZR/SUR. Odabirom ove opcije otvara se spisak svih definisanih prodavnica iz kojeg treba odabrati željenu i pritisnuti taster <ENTER>. Ovim postupkom poziva se glavni meni programa i dalje funkcije ovog menija odnose se na odabranu prodavnicu t.j. njene podatke.

2.Otvaranje nove SZR/SUR

Ova opcija osnovnog menija programa otvara tabelu sa spiskom svih već definisanih SZR/SUR i omogućava nam da pritiskom na odgovarajuće tastere otvorimo novu, ažuriramo, obrišemo ili pregledamo podatke već definisane prodavnice.

Pritiskom na taster <Ins> otvaramo ekran za unos podataka o novoj prodavnici koju otvaramo. Prvo je potrebno uneti jedinstvenu šifru prodavnice koju otvaramo. Od podataka u ovom prozoru neizostavno moramo uneti šifru i naziv prodavnice i

način razduženja SZR/SUR-a. Opcija *spec.podeš.za firmu* omogućava uključivanje određenih opcija programa koje su nastale kao rezultat specifičnih zahteva određenih korisnika programa, i u globalu, treba da bude postavljena na STANDARD. Po popunjavanju poslednjeg polja i potvrde o ispravnosti unosa, program formira knjige za novootvoreni SZR/SUR u direktorijumu (folder-u) koji je naznačen na dnu ekrana za definisanje podataka prodavnice.

Ostali podaci koji se definišu na ovom ekranu se koriste kao izvor podataka za zaglavlje svih izveštaja koji se štampaju u programu, te ih je uputno uneti.

3.Osvež.podataka o prodav.

Ova opcija poziva pomoćnu funkciju za reindex baze radnji. Nju treb koristiti u slučaju da se poremete podaci u ponuđenom spisku radnji (ne postoji sigurno uneta radnja, neka od radnji se pojavljuje dva puta ...).

Ova funkcija se odnosi samo na podatke o radnjama, a ne i na podatke za svaku radnju ponaosob, te u slučaju problema sa podacima neke od radnji treba startovati opciju Indeksiranje iz podmenija Održavanje Glavnog menija !!!

4.Rezervno snimanje podataka

Ovaj podmeni poziva ugrađene funkcije programa koje služe za arhiviranje (snimanje), odnosno dearhiviranje (vraćanje) rezervnih kopija podataka na/sa disketa. Ipak, zbog specifičnosti memorijskih konfiguracija različitih računara, može doći do problema u vidu nedostatka memorije prilikom korišćenja ovih funkcija koji mogu dovesti do nepravilnog funkcionisanja istih. Zbog toga i zbog prirode namene ovih funkcija preporučuje se korišćenje eksternih batch procedura za snimanje rezervnih kopija programa.

5.Kraj

Omogućava izlaz iz programa i predaje kontrolu operativnom sistemu računara. Isti efekat se postiže pritiskom na taster <Esc> bilo gde u Osnovnom meniju programa.

7. Korišćenje programa – glavni meni

Glavni meni se pojavljuje odmah posle ukucanog ispravnog korisničkog imena i podeljen je na nekoliko delova koji sadrže bitne informacije.

- Na gornjoj liniji sa leve strane nalazi se podatak o aktivnoj radnji za koju se vode podaci;
- Odmah ispod gornje linije nalaze se opcije glavnog menija i to:
  - ŠIFARNICI
  - ULAZI
  - IZVEŠTAJI
  - ODRŽAVANJE
  - KRAJ
- U donjoj polovini ekrana su podaci o firmi koja je napravila i instalirala ovaj programski paket tj. o nama (adresa, broj tel. i dr.), podaci o knjigovodstvenoj godini za koju se radi knjigovodstvo (tekuća godina) i oznaka aktivne verzije programa;
- Na liniji u dnu ekrana ispisuju se kratki opisi svake opcije koja je tog trenutka osvetljena.

8. Podmeni Šifarnici

Podmeni Šifarnici služi za unos, ažuriranje, brisanje, pregled i štampanje šifarnika potrebnih za normalan svakodnevni rad programa. Pre početka rada u programu potrebno je šifrirati (dodeliti im jedinstvene šifre) sve dobavljače, robe, komitente... Ovo je potrebno da bi se programu omogućilo da može uvek da razlikuje različite stavke šifarnika čak i u slučaju da imaju isti naziv.

Podmeni Šifarnici sadrži sledeće opcije:

- DOBAVLJAČI
- POREZI
- KATEGORIJE
- ROBE
- BODOVI
- NORMATIVI

U slučaju da se sa desne strane natpisa u bilo kom podmeniju, pa i podmeniju šifarnici nalazi znak **^**, to znači da se odabiranjem te opcije dobija još jedan podmeni.

Odabiranjem bilo kog podmenija iz ovog spiska, dobija se prozor za tabelarni prikaz podataka, koji je standardizovan na nivou celog programa (slika 1). Ovaj prozor je podeljen na tri dela:

ŠIFRA	KATEGORIJA	NAZIV ROBE	ŠIFRA DOBAVLJAČA
0000004	KOM.ROBA	CD	0000001
0000006	KOM.ROBA	CD 4	0000001
0000003	KOM.ROBA	CD IGRE	0000001
0000007	KOM.ROBA	CD-R 74	0000001
0000018	KOM.ROBA	CD-R 74 AUDIO	0000001
0000020	KOM.ROBA	D 60	0000001
0000021	KOM.ROBA	D 90	0000001
0000009	KOM.ROBA	DOMACI CD	0000001
0000022	KOM.ROBA	HS 180	0000001
0000015	KOM.ROBA	HS 240	0000001
0000002	KOM.ROBA	KASETA	0000001

Slika1. Tabelarni pregled podataka sa jednim »prozorom«

- u gornjem delu nalazi se objašnjenje o kom se tabelarnom pregledu radi, i o opsegu podataka koji se nalaze u okviru pregleda (pri pregledu izveštaja);
- u središnjem delu se nalazi tabela u okviru koje se nalaze podaci. Na donjoj liniji te tabele se nalaze podaci načinima pretraživanja u okviru podataka tabele ispisani žutom bojom kao i o tasterima koje treba pritisnuti da bi se aktiviralo pretraživanje (na primer F5 – traži po šifri). Ako je tabela šira od raspoloživog mesta na ekranu, u desnom, odnosno levom donjem uglu tabele (u zavisnosti sa koje strane ima još neprikazanih podataka) pojaviće se znak u vidu strelice;
- u donjem delu ekrana nalaze se podaci o tasterima koji su u tom trenutku na raspolaganju, a imaju dejstvo na sadržaj podataka u tabeli.

Svi tasteri koji se mogu upotrebiti u tabelarnim pregledima podataka su standardizovani i mogu se podeliti u tri grupe:

1.Tasteri za kretanje u okviru tabele

Taster	Dejstvo
kursorski tasteri	pomeraju kursor u okviru tabele za jedan red odnosno kolonu u pravcu strelice;
<Home>, <End>	postavlja kursor u prvu, odnosno zadnju kolonu u okviru prikazanog ekrana;
<Ctrl>+<Home>, <Ctrl>+<End>	postavlja kursor u prvu, odnosno zadnju kolonu u celoj tabeli;
<PgUp>, <PgDn>	pomera prikaz za stranicu gore odnosno dole ili pomera prikaz na sledeću/preth. karticu;
<Ctrl>+<PgUp>, <Ctrl>+<PgDn>	pomera prikaz na prvi, odnosno zadnji slog u tabeli;
<Esc>	izlazi iz tabele i vraća se u prethodni prozor (meni);

2.Tasteri za manipulaciju podacima

Taster	Dejstvo
<Insert>	poziva prozor za unos novog podatka – sloga;
<Enter>	poziva prozor za ažuriranje (promenu) postojećeg podatka – sloga;
<Delete>	poziva prozor za brisanje postojećeg podatka – sloga;
<Space> razmaknica	poziva prozor za prikaz postojećeg podatka – sloga;
<Alt>+<P>	poziva prozor za prikaz izgleda štampe celog dokumenta;

Ovi tasteri ne moraju biti aktivni u tabelarnim pregledima svih dokumenata. Tasteri koji su trenutno aktivni navedeni su taksativno u donjem delu ekrana.

3.Tasteri za specijalne namene

Ovi tasteri nisu standardizovani jer imaju primenu samo u posebnim tabelarnim izveštajima ili u posebnim prilikama. Takođe su navedeni u donjem delu ekrana tabelarnog izveštaja.

U šifarniku **Dobavljači** unose se podaci vezani za dobavljače repromaterijala sa kojima SZR/SUR posluje.

U šifarniku **Porezi** unose se podaci o važećim poreskim tarifama poreza na promet. U slučaju da je uključen savezni porez u setup-u parametara programa odgovarajuća kolona će biti uključena odnosno isključena. U ovom šifarniku treba definisati sve poreske tarife poreza na promet koje ćete koristiti u radu. Poreske tarife koje podrazumevaju preneti porez treba definisati kao posebne tarife sa poljem preneti porez uključenim na vrednost »Da«. *Nije potrebno definisati tarifu T-0 sa svim vrednostima poreza postavljenim na stopu 0% za robu oslobođenu poreza !!!*

Poreske tarife za poreze na usluge i opremu su predefinisane prilikom prvog startovanja programa.

Prilikom promene stopa poreskih tarifa u toku računovodstvene godine, potrebno je zatvoriti sve poreske tarife sa stopama koje su prethodno važile pod datumom početka primene novih stopa umanjenom za jedan dan, a pod datumom početka primene novih stopa treba otvoriti nove poreske stope **pod istim tarifnim brojevima**. U tom slučaju će za sve dokumente pre datuma promene poreskih stopa važiti stare, a za nove dokumente - nove poreske stope.

Svu robu koja se javlja u prometu moguće je podeliti na logičke **Kategorije**. Ovo omogućava na primer automatsko nivelisanje cele kategorije robe za određeni procenat, dobijanje raznih izveštaja samo za kategoriju... Olakšano je i praćenje šifara roba, jer u šifri robe, prva dva karaktera predstavljaju šifru kategorije kojoj pripada. Korisnik logički deli robu po kategorijama kako on smatra za potrebno, a može koristiti i samo dve predefinisane kategorije robe (Gotovi proizvodi i Repromaterijali), ako smatra rad sa kategorijama suvišnim.

Da bi se moglo početi sa unošenjem šifarnika **Robe**, mora biti uneto sledeće:

- bar jedna poreska tarifa u šifarnik poreskih tarifa;
- bar jedan dobavljač u odgovarajući šifarnik;
- bar jedna kategorija robe;

Pri unosu nove robe (gotovog proizvoda ili repromaterijala), na osnovu odabrane kategorije robe, program automatski daje prvu sledeću slobodnu šifru u okviru te kategorije. Ova šifra se, u slučaju potrebe može prekucati, ali mora biti jedinstvena. Pridruživanje dobavljača robi ima samo funkciju podsećanja koji dobavljač je snabdevač određenom robom, ali je moguće ne pridružiti dobavljača robi. Kod gotovih proizvoda, dodeljivanje dobavljača robi nema nikakvog smisla

Polje tarifni broj treba ostaviti prazno u slučaju da je roba oslobođena plaćanja poreza na promet. Pogrešno je definisati posebnu tarifu (na pr. T-0) sa svim stopama poreza 0% u šifarniku poreza !

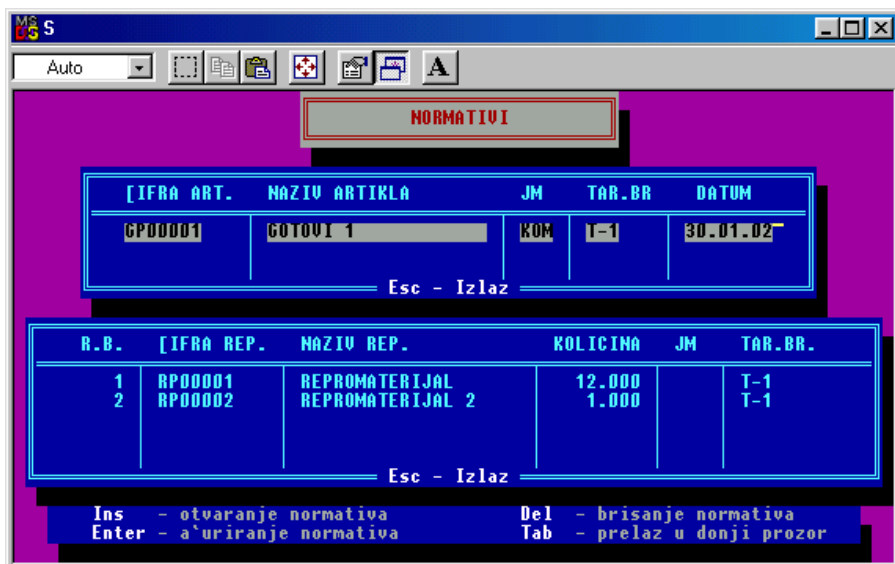
Šifarnik **Bodovi** omogućava dnevno praćenje vrednosti boda kao i dobijanje nekih vrednosti u izveštajima u bodovima.

Opcija **Normativi** služi za unos normativa za izradu gotovih proizvoda. dokumenta, koji je standardizovan na nivou celog programa (slika 2). Ovaj prozor je podeljen na tri dela:

- u gornjem delu nalazi se objašnjenje o kom se dokumentu radi;
- u središnjem delu se nalazi dve tabele (prozora) u okviru kojih se nalaze podaci dokumenta. U gornjoj tabeli nalaze se podaci iz zaglavlja dokumenta. a u donjoj njegove stavke. Kako kursorskim tasterima prelazimo sa dokumenta na dokument, tako se u donjoj tabeli automatski prikazuju stavke aktivnog dokumenta. Na donjoj liniji te tabele se nalaze podaci o načinima pretraživanja u okviru podataka tabele ispisani žutom bojom kao i o tasterima koje treba pritisnuti da bi se aktiviralo pretraživanje (na primer F5 – traži po šifri). Ako je tabela šira od raspoloživog mesta na ekranu, u desnom, odnosno levom donjem uglu tabele (u zavisnosti sa koje strane ima još neprikazanih podataka) pojaviće se znak u vidu strelice. U slučaju da je u setup-u interface-a uključen prikaz ukupnog zbira dokumenata i ako u dokumentu postoji bar jedno polje sa vrednostima izraženim u novcu na donjoj liniji donjeg prozora biće prikazana cifra ukupnog zbira dokumenta i to krajnje izlazne cene;

- u donjem delu ekrana nalaze se podaci o tasterima koji su u tom trenutku na raspolaganju, a imaju dejstvo na sadržaj podataka u tabeli. Ovaj spisak se menja u zavisnosti od toga da li se kursor nalazi u gornjem ili donjem prozoru. Spisak aktivnih tastera koji piše na ekranu ne mora uvek da bude potpun, već može da bude i drugih tastera na koje program reaguje.

Slika 2. Izgled tabelarnog prikaza dokumenta sa dva »prozora«

Svi tasteri koji se mogu upotrebiti u tabelarnim pregledima podataka su standardizovani i mogu se podeliti u tri grupe:

1.Tasteri za kretanje u okviru table

Ovi tasteri su isti kao i u slučaju tabelarnog prikaza sa jednim prozorom.

2.Tasteri za manipulaciju podacima

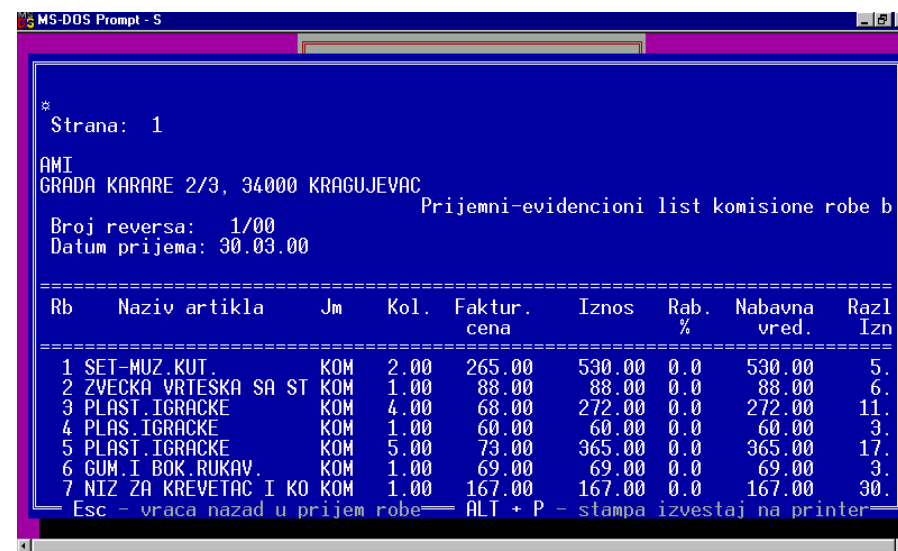
Taster	Dejstvo
<Insert>	poziva prozor za unos novog dokumenta ili stavke (u zavisnosti od prozora u kome smo);
<Enter>	poziva prozor za ažuriranje (promenu) postojećeg dokumenta/stavke;

<Delete>	poziva prozor za brisanje postojećeg dokumenta/stavke;
<Tab> tabulator	prelazi iz gornjeg (zaglavlje) u donji (stavke) prozor i obrnuto;
<Alt>+<P>	poziva prozor za prikaz izgleda štampe celog dokumenta - <i>radi samo u gornjem prozoru</i> ;

Ovi tasteri ne moraju biti aktivni u tabelarnim pregledima svih dokumenata. Tasteri koji su trenutno aktivni navedeni su taksativno u donjem delu ekrana.

3.Tasteri za specijalne namene

Ovi tasteri nisu standardizovani jer imaju primenu samo u posebnim tabelarnim izveštajima ili u posebnim prilikama. Takođe su navedeni u donjem delu ekrana tabelarnog izveštaja.

Slika3. Prikaz dokumenta pre štampe

U većini dokumenata ako u gornjem prozoru (zaglavlju dokumenta) pritisnete tastere <Alt> i <P>, biće pozvana procedura za prikaz dokumenta pre štampanja. Ova procedura će prikazati dokument (print preview) onako kako će izgledati na štampaču kada se odštampa osim ako nije veći od vrednosti za veličinu dokumenta koja može da se prikaže. Ova vrednost se postavlja u setup-u interface-a i može uzeti vrednosti od 100 do

64000 bajtova (podrazumevana je vrednost 64000). U slučaju da je dokument veći od te vrednosti program će upozoriti da ne može da prikaže fajl i predložiti da ga odmah pošalje na štampač.

U prozoru za prikaz dokumenta mogu se koristiti sledeći tasteri:

Taster	Dejstvo
kursorski tasteri	pomeraju kursor u okviru tabele za jedan red odnosno kolonu u pravcu tastera;
<Home>, <End>	postavlja kursor na početak, odnosno kraj reda;
<Ctrl>+<Home>, <Ctrl>+<End>	postavlja kursor na prvi karakter prvog reda, odnosno zadnji karakter zadnjeg reda na vidljivom ekranu;
<PgUp>, <PgDn>	pomera prikaz za stranicu gore odnosno dole;
<Ctrl>+<PgUp>, <Ctrl>+<PgDn>	postavlja kursor na prvi karakter prvog reda, odnosno zadnji karakter zadnjeg reda u izveštaju;
<Alt>+<P>	šalje izveštaj na štampač;
<Esc>	vraća korak nazad;

Pre fizičkog štampanja na štampaču program proverava ispravnost konekcije i izveštava ako je utvrdio nekakve probleme.

9. Podmeni Ulazi

Podmeni **Ulazi** služi za automatski ili manuelni unos podataka potrebnih za rad programa. Ovaj podmeni sadrži sledeće stavke i podmenije:

- PRIJEM ►
- UNOS IZVODA
- UNOS PAZARA
- PRODAJA ►
- POČETNO STANJE ►
- OBRAČUN POREZA
- LIST DPU
- ZAVRŠNI OBRAČUN
- VIRMANI

Podmeni je horizontalnom linijom podeljen na dva dela. U gornjem delu se nalaze funkcije koje služe za unos podataka, a u donjem su različite obračunske funkcije.

Opcije menija koje imaju znak ► sa desne strane otvaraju još jedan podmeni.

Podmeni Prijem

Opcija prijem poziva istoimeni podmeni sa sledećim opcijama:

- PRIJEM REPROMATERIJALA
- RADNI NALOG
- KALKULACIJA

Podmeni **Prijem** je podeljen horizontalnom linijom na dva dela od kojih se prvi deo odnosi na repromaterijal, a drugi na gotove proizvode.

Prva opcija ovog podmenija – **Prijem repromaterijala** formira prijemnicu repromaterijala kao dokument. Ovaj dokument pokriva prijem izabranog repromaterijala od dobavljača i zadužuje magacin repromaterijala novom količinom repromaterijala.

U zavisnosti od vrste knjiženja odabrane za izabranu radnju prilikom definisanja radnje aktivna je jedna od dve svedeće opcije **Radni nalog** ili **Kalkulacija**. Prilikom definisanja radnje, korisnik se odlučuje za vrstu rada – rad preko radnog naloga ili preko kalkulacije i nije moguće menjati način rada u toku računovodstvene godine ili raditi na oba načina istovremeno.

Pri unosu zaglavlja kalkulacije, program prvo pita da li kalkulaciju radite za STR ili komisijom. U slučaju kalkulacije za STR u zaglavlju je potrebno uneti sledeća polja:

- Broj kalkulacije;
- Datum prijema;

Pri unosu stavke moguće je uraditi kalkulaciju na dva načina:

- kao običnu kalkulaciju - u ovom slučaju unosimo sve parametre (nabavnu cenu, kolicinu, procenat ili iznos rabata koji dobijamo od dobavljača, zavisne troškove), a program automatski izračunava iznos ukalkulisanog poreza na promet u

zavisnosti od poreske tarife pridružene artiklu za koji radimo kalkulaciju i VP cenu;

- kao kalkulaciju »unazad« – u ovom slučaju unosimo količinu, nabavnu i VP cenu, a program izračunava sve ostale vrednosti.

U slučaju da roba za koju radimo kalkulaciju postoji na stanju u SZR/SUR i krajnja cena se razlikuje od cene iste robe na lageru, možete upisati novu cenu u kalkulaciji, ali posle toga obavezno morate da uradite kalkulaciju sve robe, ili bar količine koju ste izdali na novu cenu.

Dok se nalazimo na polju ŠIF.ROBE pritiskom na taster <F12> možemo dobiti spisak svih roba na lageru i jednostavno ih odabrati iz spiska.

Opcija Unos izvoda

Ova opcija omogućava unos izvoda sa računa u službi platnog prometa u program. U zavisnosti od navedene vrste promene program omogućava unos u polje uplata ili isplata. Po završenom popunjavanju obrasca i potvrdi da su podaci ispravno uneseni, promena biva uknjižena u odgovarajuće knjige.

Opcija Unos pazara

Ova opcija omogućava unos podataka o pazarima SZR/SUR-a. cu.

U slučaju robnog razduženja potrebno je da, u trenutku kada se nalazimo na polju NAZIV ROBE, pritisnemo taster <F12> i izaberemo robu koju želimo da razdužimo sa kalkulacije koja će se pojaviti. Program takođe sa kalkulacije uzima i cenu robe i nudi svu raspoloživu količinu na lageru za razduženje. Količina se može uskladiti sa potrebnom običnim prekucavanjem.

U slučaju finansijskog razduženja treba preskočiti polje NAZIV ROBE (ostaviti ga praznog) i upisati samo iznos uplaćnog pazara.

Podmeni Prodaja

Podmeni Prodaja sadrži opcije vezane za prodaju gotovih proizvoda preko računa pravnim licima. Ovaj podmeni sadrži opcije:

- OTPREMNICA
- FAKTURA

Opcija **Otpremnica** služi za izradu otpremnica gotovih proizvoda pravnim licima. Ovaj dokument skida gotove proizvode sa stanja i

menja pripadajuće stavke po knjigama. U smislu funkcionisanja programa ovaj dokument ima važnost i otpremnice i fakture jer vrši razduženje robe količinski i novčano. U modu rada preko kalkulacije je ovaj dokument dovoljan i on predstavlja i otpremnicu i fakturu.

Opcija **Faktura** formira fakturu – račun za pravno lice. Faktura ima svrhu u slučaju da se radi po radnom nalogu, a treba prodati robu sa porezom. Tada se formira faktura na kojoj se dodaje porez na promet.

Podmeni Početno stanje

Ovaj podmeni omogućava pristup funkcijama koje se koriste za postavljanje početnog stanja u svim knjigama koje postoje u programu kao i popisima i nivelacijama robe. Početno stanje je potrebno postaviti u trenutku početka rada sa programom i ono predstavlja presek na dan početka korišćenja programa.

Popis robe u SZR/SUR-u se vrši tako što se iz datog podmenija odabere opcija **Popis robe**. Ova opcija otvara prozor sa navedenim svim postojećim popisima robe urađenim do tog trenutka.

- U slučaju da želimo menjanje već postojećeg popisa, treba da odaberemo željeni popis iz spiska i pritisnemo taster <Enter>;
- U slučaju da želimo otvaranje novog popisa, treba da pritisnemo taster <Esc> da bi zatvorili prozor sa spiskom već postojećih popisa, upišemo broj popisne liste i pritisnemo taster <Enter>.

Broj popisne liste mora da bude jedinstven i ne može da bude 0.

Pritiskom na taster <Enter> otvara se popisna lista u vidu spiska. Pritiskom na taster <Ins> unosimo stavke popisa, birajući šifru robe iz spiska svih roba, bilo gotovih proizvoda ili repromaterijala. Posle toga unosimo polja KOLIČINA i CENA i to za staro stanje i novo stanje robe.

Unosom različitih količina robe za staro i novo stanje, vrši se menjanje količine robe na lageru (Popis), a unosom istih količina robe sa različitim cenama za staro i novo stanje vrši se promena cene robe na stanju (Nivelacija).

Opcija obračun poreza

Opcija **Obračun poreza** vrši obračun akontacija poreza za zadati period. Startovanje ove opcije pojavljuje prozor za zadavanje parametara izveštaja kao što su datumski opseg i parametri koji određuju da li se ponavlja obračunski period za koji je obračun već urađen i da li treba ponovo preračunati prosečne preračunate poreske stope pri izradi izveštaja ili se uzimaju iz prethodnog perioda.

Datumski opseg je po definiciji postavljen od praznog datuma do datuma koji računar smatra za tekući datum po internom časovniku računara. Ovakav opseg će pri izradi izveštaja uzeti sve promene od početka upotrebe računara pa do današnjeg datuma. Ako je potreban različiti datumski opseg samo treba "prekucati" datume na vrednosti koje su potrebne.

List DPU

List DPU je izveštaj koji daje List dnevnog prometa pića i hrane ugostitelja. Ovaj izveštaj je aktivan samo u slučaju da je prilikom otvaranja radnje odabrano da je to SUR. Kod SZR-a ova opcija nije aktivna.

Završni obračun

Završni obračun predstavlja obračun koji se radi po završnom popisu na kraju godine. On sabira sve ulaze za robu u toku godine, upoređuje ih sa navedenim popisom i izračunava razliku na osnovu koje se dobija tačan porez koji je trebalo uplatiti u toku godine. Upoređivanjem ove cifre i uplaćenih iznosa poreza u toku godine (sa izvoda) on popunjava i štampa završni račun.

Opcija Virmani

Ova stavka menija poziva opciju za omogućavanje štampanja virmanskih naloga. Opcija **Virmani** služi za unos, ažuriranje i štampanje virmanskih naloga, kako automatski generisanih, tako i ručno unetih. Postupak rada podrazumeva unos virmana koji se štampaju, a zatim automatsko štampanje svih unetih (za to vreme možete uzeti pauzu) ili štampanje jednog po jednog.

Opcija za štampanje virmana razlikuje već odštampane od onih koji nisu odštampani da bi se smanjila mogućnost njihovog slučajnog ponovnog štampanja.

10. Podmeni Izveštaji

Podmeni **Izveštaji** sadrži opcije koje omogućavaju pristup izlaznim izveštajima i dokumentima koje je moguće dobiti na osnovu podataka unetih u programu. Ovaj podmeni sadrži sledeće opcije:

- POSLOVNA KNJIGA
- KNJIGA ŽIRO RAČUNA
- KNJIGA PRIHODA
- KNJIGA RASHODA
- TRGOVAČKA KNJIGA
- PORESKA EVIDENCIJA
- KNJIGA POREZA NA PROMET
- KNJIGA PRIM.RAČUNA
- KNJIGA IZD.RAČUNA
- GOTOVI PROIZVODI ►
- REPROMATERIJALI ►
- KARTICA KUPCA/DOB.

Poslovna knjiga

Ova opcija omogućava pregled i štampanje poslovne knjige prihoda i rashoda (PK). Startovanjem ove opcije pojavljuje se ekran za unos parametara izveštaja koji traži da zadate početni i krajnji datum izveštaja. Sve promene koje su nastupile između zadatih datuma naći će se u izveštaju.

Posle zadavanja opsega prikazuje se prvi deo ove knjige – rashodi.

Zadavanje većeg opsega izveštaja produžava vreme izrade izveštaja, tako da ne preporučujemo bespotrebno zadavanje preširokog opsega izveštaja, naročito na sporijim računarima.

Knjiga žiro računa

Opcija **Knjiga žiro računa** omogućava prikaz na ekranu i štampanje istoimene knjige. Na dnu ekranskog prikaza ove knjige nalaze se sumirane kolone uplate, isplate i saldo za vremenski opseg zadat prilikom pozivanja izveštaja.

Knjiga prihoda

Opcija **Knjiga prihoda** omogućava prikaz Knjige prihoda (PK-1). Ova knjiga praktično predstavlja prvi deo poslovne knjige.

Knjiga rashoda

Ova opcija prikazuje na ekranu i omogućava štampanje Knjige rashoda (PK-2).

Trgovačka knjiga-STR

Odabiranjem opcije **Trgovačka knjiga-STR** dobijamo knjigu evidencije prometa i usluga (KEPU) za izabranu prodavnicu, ali samo za deo dokumenata koji su prodavani iz STR-a. Ovaj izveštaj radi za zadati vremenski opseg (početni datum – krajnji datum) sa fiksnim rednim brojevima promena u knjizi.

Poreska evidencija

Ova opcija daje evidenciju poreza na promet za zadati vremenski opseg u skladu sa propisanim obrascem PP. Moguće je štampanje ovog izveštaja na standardan način – pritiskom na tastere <Alt> i <P>.

Knjiga poreza na promet

Ova opcija daje pregled istoimene knjige na ekranu i štampaču. Knjiga je u skladu sa obrascem KPP.

Knjiga prim.računa

Ova opcija daje pregled knjige primljenih računa na ekranu i štampaču. Knjiga je u skladu sa obrascem propisanim uvodjenjem Zakona o porezu na dodatu vrednost.

Knjiga izd.računa

Ova opcija daje pregled knjige izdatih računa na ekranu i štampaču. Knjiga je u skladu sa obrascem propisanim uvodjenjem Zakona o porezu na dodatu vrednost.

Podmeni Gotovi proizvodi

Podmeni **Gotovi proizvodi** se sastoji od opcija koje pozivaju izveštaje striktno vezane za gotove proizvode. Ovaj meni sadrži sledeće opcije:

- LAGER LISTA
- KARTICA GOTOVOG PROIZVODA

Opcija **Lager lista** poziva pregled trenutno aktuelne lager liste gotovih proizvoda i omogućava njeno štampanje pritiskom na tastere <Alt> i <P>.

Opcija **Kartica gotovog proizvoda** poziva karticu gotovog proizvoda sa svim promenama koje su se odražavale na stanje izabranog gotovog proizvoda na lageru. Ova kartica je hronološki poredjana i poseduje kumulativni saldo, tako da se može precizno propratiti koja količina gotovog proizvoda je bila raspoloživa na lageru koga datuma.

Podmeni Repromaterijali

Podmeni **Repromaterijali**, kao što mu i ime kaže, sastoji se od opcija koje pozivaju izveštaje striktno vezane za repromaterijale. Ovaj meni sadrži sledeće opcije:

- LAGER LISTA
- KARTICA REPROMATERIJALA

Opcija **Lager lista** poziva pregled trenutno aktuelne lager liste repromaterijala i omogućava njeno štampanje pritiskom na tastere <Alt> i <P>.

Opcija **Kartica repromaterijala** poziva karticu repromaterijala sa svim promenama koje su se odražavale na stanje izabranog repromaterijala na lageru. Ova kartica je hronološki poredjana i poseduje kumulativni saldo, tako da se može precizno propratiti koja količina repromaterijala je bila raspoloživa na lageru koga datuma.

Kartica kupca/dobavljača

Podmeni **Kartica kup/dob** omogućava izradu kartice prometa izabranog kupca i/ili dobavljača za određeni vremenski opseg.

11. Podmeni Održavanje

Podmeni **Održavanje** se sastoji od opcija potrebnih za podešavanje programa odnosno za ispravljanje eventualnih problema, kao i funkcije specijalne namene (automatsko knjiženje, TTS). Ovaj podmeni sadrži sledeće opcije:

- INDEKSIRANJE
- SNIMANJE
- SET UP
- NAČIN KNJIŽENJA
- O NAMA...

U slučaju višekorisničkog rada pre startovanja većine funkcija ovog podmenija svi korisnici moraju da izađu iz programa pre startovanja funkcije.

Opcija Indeksiranje

Opcija **Indeksiranje** pokreće proceduru za usklađivanje indeksnih fajlova baze podataka sa faktičkim stanjem snimljenih podataka. U specijalnim slučajevima (nestanak struje, nasilno isključenje programa...) može doći do neslaganja između fizičkih zapisa podataka i indeksnih fajlova koji se koriste za brzo pretraživanje baze podataka koje može rezultirati apsolutno nelogičnim i netačnim sadržajem izveštaja ili neispravnostima u radu programa. Navedena funkcija usklađuje indeksne fajlove sa podacima i time otklanja navedeni problem. Istovremeno, ova funkcija uklanja privremene fajlove koji su eventualno ostali neobrisani.

Funkcija indeksiranje startovana u glavnom meniju programa se odnosi na indeksiranje baza samo za aktivnu prodavnicu i ispravlja eventualne probleme samo u podacima koji se odnose na izabrani SZR/SUR

Ovu funkciju treba startovati odmah po ulasku u program ako prethodni put niste ispravno izašli iz programa.

U slučaju višekorisničkog rada pre startovanja ove funkcije svi korisnici moraju da izađu iz programa.

Opcija Način knjiženja

Ova opcija na ekranu prikazuje način knjiženja koji je prilikom definisanja radnje odabran. Moguća su sva načina knjiženja: *Iz kalkulacije* ili *Iz radnog naloga*. Način knjiženja nije moguće menjati. On se odabira prilikom otvaranja radnje.

Opcija Način knjiženja

Opcija **O nama...** prikazuje podatke o trenutno aktuelnoj verziji programa, autorima i.t.d.

12. Opcija Kraj

Opcija Kraj služi za izlazak iz programa. Ona se koristi na kraju rada i njeno odabiranje ima isti efekat kao i pritisak na taster <Esc> u glavnom meniju programa.

Na kraju rada sa programom obavezno treba izaći iz programa koristeći funkciju Kraj ili pritiskom na taster <Esc> u glavnom meniju. Isključivanje računara u programu može rezultirati gubitkom podataka i generalno je štetno.

Dodatak A – Podmeni Set up

Podmeni **Setup** sadrži funkcije za postavljanje parametara rada programa. Ovaj podmeni sadrži sledeće opcije i podmenije:

- TEKUĆA GODINA
- ŠTAMPAČ
- KORISNIK

1.Štampač

Opcija **Štampač** poziva funkciju za definisanje parametara štampača koji se koriste u preduzeću. Ova opcija je interesantna u računarskoj mreži kada imamo više korisnika koji koriste štampače sa različitim parametrima. Za jednokorisnički rad su ubačeni podrazumevani parametri EPSON kompatibilnog štampača. Ovi parametri pokrivaju većinu matičnih štampača koji se prodaju u svetu, a ako se pokažu kao neodgovarajući, moguće ih je ažurirati – zameniti kodovima iz uputstva za konkretni štampač. Pri unosu parametara štampača treba prethodno obezbediti sledeće parametre za unos:

Parametar	Najčešća vrednost
Šifra	-
Naziv	-
Kod za kondenzovanu štampu	ASCII 15
Kod za normalnu štampu	ASCII 18
Kod novu stranu (Form feed)	ASCII 12
Broj linija (redova) koje staju na stranu	66
Pozadinsko štampanje ¹	NE

Kodovi za kondenzovanu štampu omogućavaju ukucavanje čitavih escape sekvenci za slanje različitih komandi štampaču, uključujući i komande za menjanje fontova na laserskim štampačima. Specijalni ASCII karakteri koje nije moguće otkucati pritiskom

¹ Ako je uključeno pozadinsko štampanje, za štampanje se koristi rezidentna komanda PRINT iz DOS-a

tastera na tastaturi se upisuju tako što se pritisne taster <Alt> i otkuca odgovarajući kod znaka po ASCII tabeli.

Za prelazak na sledeće polje iz polja sa kodovima, potrebno je zaredom pritisnuti jedan isti taster, posle ukucanog koda ili escape sekvence. Kod koji se trenutno unosi označen je znakom ¹ sa desne strane.

Kod unosa escape sekvenci za laserske i inkjet štampače koji nemaju kondenzovanu štampu pa je potrebno promeniti font radi simulacije kondenzovane štampe, neophodno je da font koji menja kondenzovanu štampu omogućava da u jednom redu stane najmanje 137 karaktera, a za normalan font ta brojka iznosi 80 karaktera.

2.Korisnik

Opcija **Korisnik** omogućava unos odnosno promenu podataka korisnika. Ovi podaci se pojavljuju u zaglavlju većine izveštaja i karakterišu korisnika za koga se radi knjigovodstvo, a ne osobu na koju je registrovan program (ovo je posebno važno kod agencijske verzije programa).

Dodatak B – Definisane lozinki

U deo za definisanje korisničkih imena (lozinki, šifara za pristup) ulazimo tako što na ulazu u program umesto korisničkog imena upišemo glavnu šifru.

Svaki korisnik programa poseduje svoje **korisničko ime** koje mu je ujedno i lozinka za ulaz u program. Korisničko ime određuje kojim opcijama unutar programa korisnik ima pristup, ono je njegov potpis i moguće je pratiti svaku akciju korisnika koja je izazvala menjanje podataka u bazi na osnovu njegovog korisničkog imena.

Slika B1 – Izgled ekrana za definisanje korisničkih šifara

Za pristup posebno odgovornim funkcijama postoje i posebne šifre i to:

- **Šifra za setup** – omogućava pristup opcijama setup-a (finog podešavanja) funkcionisanja programa i još nekim odgovornim funkcijama;
- **Glavna šifra** – omogućava unos, ažuriranje, brisanje korisničkih imena;

Ni jedno korisničko ime se ne sme poklapati sa glavnom lozinkom. Takođe, nije moguće uneti isto korisničko ime dva puta.

Sva korisnička imena i šifre treba unositi VELIKIM SLOVIMA inače ih program prilikom provere na ulazu u program neće prepoznati.

1.Unos šifara (korisničkih imena)

Funkcija za unos novog korisničkog imena se koristi kada definišemo novog korisnika programa. Potrebno je uneti novo korisničko ime koje jednoznačno određuje korisnika i pridružiti mu

nivo pristupa. Korisničko ime treba dva puta ukucati radi provere ispravnosti unosa.

Dok se kuca korisničko ime, slova se ne pojavljuju na ekranu

Nivo pristupa može uzimati vrednost od 1 (maksimalna prava) do 10 (minimalna prava).

2.Promena šifara (korisničkih imena)

Promena šifara omogućava promenu svih parametara koji se pridružuju korisničkom imenu. Potrebno je ukucati staro korisničko ime i ako je postojeće program će nam omogućiti promenu svih parametara koji se pojavljuju i u unosu šifara.

3.Brisanje šifara (korisničkih imena)

Brisanje šifara podrazumeva unos šifre koju želite da obrišete i njeno brisanje posle dodatne potvrde.

4.Pregled šifara (korisničkih imena)

Pregled šifara omogućava pregled definisanih šifara na ekranu ili njihovo štampanje na štampaču. Ovo je i jedini način za pregled šifara pošto se šifre snimaju na disk u kriptovanom obliku. Ovaj pregled obuhvata samo korisničke šifre (imena) i u njega ne ulaze šifra za setup i glavna šifra.

5. Reindex

Ova opcija vrši usklađivanje baze šifara sa indeksnim fajlovima. U slučaju da nije moguć ulaz u program korišćenjem pojedinih korisničkih imena za koja ste sigurni da su definisana, ova opcija bi trebalo da pomogne. U tom slučaju treba na zahtev za unos korisničkog imena odgovoriti upisivanjem glavne šifre i startovati ovu opciju, a onda izaći iz programa i probati da uđete u njega upisom korisničkog imena na koje program nije odgovarao.

Problem može nastati i ako ste korisničko ime u unosu uneli malim slovima. Takvo korisničko ime program ne prepoznaje.

6. Glavna šifra i šifra za setup

Preddefinisanje vrednosti šifara su:

Šifra	Preddefinisana vrednost
Glavna šifra	BILJA
Šifra za setup	NOVELL

Dodatak C – Specijalne funkcije

Program za knjigovodstvo STR/komisiona je snabdeven specijalnim funkcijama koje su projektovane tako da automatski ispravljaju većinu problema sa podacima koji se mogu pojaviti. Ove funkcije se startuju pritiskom na dole navedene tastere u glavnom meniju i odnose se na podatke trenutno aktivne prodavnice.

Sve funkcije iz ovog dodatka mogu dosta dugo raditi naročito na sporijim računarima sa većom količinu podataka te ne preporučujemo njihovo startovanje bez razloga.

1. Slaganje rednih brojeva

Ova funkcija služi za eliminisanje "rupa" u rednim brojevima u dokumentima i knjigama koje se javljaju u slučaju brisanja određenog dokumenta i stavke. Zbog specifičnosti prostog knjigovodstva i potrebe da se za svaku stavku u knjigama mora dodeliti nepromenljivi redni broj, prilikom brisanja dokumenata ili stavki se javlja problem ispuštenih rednih brojeva (na primer 1,2,3,4,5,8,9... - stavke 6 i 7 su izbrisane. Ova funkcija rešava taj problem tako što nanovo vrši numeraciju promena u knjigama iz početka.

Funkcija se poziva pritiskom na tastere <Ctrl> i <F1> kada se nalazite u glavnom meniju.

2. Preknjižavanje podataka

Funkcija **Preknjižavanje podataka** ima funkciju usklađivanja svih knjiga sa stvarnim stanjem. U slučaju dosta pisanja i brisanja ili ažuriranja stavki i celih dokumenata, mogu se pojaviti određena neslaganja u knjigama.

Ova funkcija rešava pomenuti problem tako što za svaki artikal unutar prodavnice proverí hronološki sve dokumente od početka knjigovodstvene godine i izračuna pravo stanje u knjigama.

Funkcija se poziva pritiskom na tastere <Ctrl> i <F2> kada se nalazite u glavnom meniju.

Informacije za kontakt:

Telefoni:

Prodaja:

+381 (0)34 323-169

Tehnička podrška:

+381 (0)64/1183-089

+381 (0)64/1219-005

Adresa:

B&D Group

Skerliceva b.b. L7

34000 Kragujevac

SR Jugoslavija

Electronic mail:

Informacije: info@BiD.4mg.com

Prodaja: sales@BiD.4mg.com

Tehnička techsupp@BiD.4mg.com

podrška:

Web:

www.BiD.co.yu